

Diák vagy és munkát szeretnél vállalni? A következőket mindenképpen érdemes tudnod!

A munkát vállaló diákok helyzete különleges, hiszen a tapasztalat és a jártasság hiánya miatt kiszolgáltatottabbak, mint a felnőttek, ezért a korábbi évekhez hasonlóan a Gazdaságfejlesztési Minisztérium idén is közzétette a diákmunkára vonatkozó munkavédelmi és munkaügyi tájékoztatókat. A nyár közeledtével fontos, hogy felhívjuk a figyelmet a diákok munkavégzésével kapcsolatos szabályokra, hiszen sok esetben speciális körülmények vonatkoznak a foglalkoztatásukra.

A munka törvénykönyve szerinti általános szabály, hogy az vállalhat munkát, aki már elmúlt 16 éves, ugyanakkor bizonyos feltételek megléte mellett a 15. életévüket betöltötték is dolgozhatnak. Munkaviszonyt kizárólag írásba foglalt munkaszerződéssel lehet létesíteni, a dokumentum minimális tartalmi követelménye az alapbér és a munkakör meghatározása. Amennyiben a szerződés nem tartalmaz konkrétumot az időtartamról, akkor az határozatlan idejűnek minősül. Mivel a 18 év alattiak jogi szempontból korlátozottan cselekvőképesek, mindenképpen szükséges a szülő írásos hozzájárulása is a munkavégzéshez, illetve a szerződéskötéshez. A munkaviszony létesítését az adóhatóság felé be kell jelenteni, legkésőbb a munkavállaló munkába lépéséig. Arról, hogy ez teljesült-e, az „Ügyfélkapun” (www.magyarorszag.hu) is lehet tájékozódni; illetve a foglalkoztatás-felügyeleti hatóság honlapján is található egy segédlet a jogviszonyok lekérdezéséről. [<https://mvff.munka.hu/munkaügyi> kiadványok/munkaügyi útmutatók/munkaügyi alapismeretek munkavállalók számára]

Egyszerűsített foglalkoztatásnál a mezőgazdasági és turisztikai időnymunka esetében ugyanazzal a munkáltatóval legfeljebb évi 120 munkanapra, alkalmi munka esetében legfeljebb öt egymást követő napra, ugyanakkor egy hónapon belül legfeljebb 15 napra, éves szinten pedig legfeljebb 90 napra létesíthető jogviszony. Egyszerűsített foglalkoztatás esetén nem kötelező a munkaszerződés megkötése, csak a foglalkoztató részéről az adóhatóság felé történő bejelentés, ez a jogviszony ezzel jön létre. Ugyanakkor fontos tudni, hogy a munkavállaló kérheti, hogy foglalják írásba a szerződést. Nemcsak a szerződéskötéssel, hanem a munkavégzéssel kapcsolatban is vannak a fiatalokra vonatkozó speciális szabályok. Ilyen például az, hogy éjszakai munkát nem végezhet, és részükre rendkívüli munkaidő sem rendelhető el. A napi munkaidejük legfeljebb 8 óra lehet, a tizenhat évesnél fiatalabb munkavállaló napi munkaideje legfeljebb hat óra lehet, kivéve azt a nappali rendszerű képzés keretében tanulmányokat folytató tizenötödik életévét betöltött tanulót, aki az iskolai szünet alatt munkát végez, legfeljebb egy heti munkaidőkeret rendelhető el az esetükben, pihenőnapjaik nem oszthatók be egyenlőtlenül, a munkaközi szünet időtartama is hosszabb, azaz négy és fél órát meghaladó beosztás szerinti napi munkaidő esetén legalább harminc perc, hat órát meghaladó beosztás szerinti napi munkaidő esetén legalább negyvenöt perc munkaközi szünetet kell kiadni, és legalább tizenkét óra napi pihenőidőt kell beosztani, illetve évi 5 munkanap pótszabadságra is jogosultak.

Fontos tudni, hogy a nyáron dolgozó diákokra ugyanúgy érvényes a minimálbér, illetve a garantált bérminimum. Azaz, amennyiben napi nyolc órát dolgozik, havonta legalább bruttó 232 ezer forint kell, hogy legyen a bére, vagy amennyiben középfokú végzettséget vagy szakképesítést igénylő munkát lát el, ugyanennyi munkáért legalább 296 400 forint illeti. Ezek az összeghatárok az egyszerűsített foglalkoztatás esetében nem érvényesek.

Ami a munkavédelmet illeti, mindenképpen tudniuk kell a fiataloknak és a szüleiknek is, hogy foglalkoztatásuk – a felnőttekéhez hasonlóan - nem veszélyeztetheti az egészségét, testi épségét, illetve az egészséges fejlődését.

A munkáltatónak **oktatás** keretében gondoskodnia kell arról, hogy a diák a munkába álláskor és a foglalkoztatás teljes időtartama alatt rendelkezzen az egészséget nem veszélyeztető, biztonságos

munkavégzés **elméleti és gyakorlati ismereteivel**, megismerje a szükséges szabályokat, utasításokat és információkat. A munkavédelmi oktatás tartalmának és minőségének különös nagy a jelentősége a jellemzően kevés tapasztalattal rendelkező diák munkavállalók esetében.

Diákmunka esetében különös jelentőséggel bír, hogy **bizonyos tevékenységek életkorhoz vagy külön képzéshez kötöttek** (például hegesztést önállóan csak az végezhet, aki betöltötte a 18. életévét, valamint államilag elismert hegesztői képesítéssel és tűzvédelmi szakvizsgával rendelkezik).

Minden **munkavállaló csak olyan munkára és akkor alkalmazható, ha** annak ellátásához megfelelő élettani adottságokkal rendelkezik, foglalkoztatása az egészségét, testi épségét, illetőleg a fiatalokú egészséges fejlődését károsan nem befolyásolja, és **a munkára az előírt orvosi vizsgálatok alapján alkalmasnak bizonyult.**

A munkavégzés körülményeihez igazodó, illetve az azzal összefüggő veszélyek figyelembevételével **megfelelő munkaeszközöket** kell a munkavállalók rendelkezésére bocsátani (például a gépek el legyenek látva a szükséges védőberendezésekkel, és azok a célnak megfelelően működjenek is).

Ha a veszélyek megelőzése, illetve károsító hatásuk csökkentése érdekében szükséges, **a munkavállalók részére egyéni védőeszközöket kell biztosítani.** A diák munkavállalókra jellemző, hogy nem szívesen viselik az egyéni védőeszközöket, nincsenek tudatában az azok mellőzéséből eredő kockázatoknak.

Diákmunka esetében az egyik **leggyakoribb kockázat a helyismeret hiányából ered**, a diákok – mivel tevékenységük időszakos – nem ismerik olyan jól a munkaterületet, mint a többi dolgozó, gyorsabban, figyelmetlenebbül közlekedhetnek, ezért körükben nagyobb a megbotlásos, elcsúszásos, leeséses balesetek kockázata.

Esetenként a **kockázatfelismerő képesség hiánya, a munkavédelmi tudatosság és a tapasztalat hiánya** okoz baleseti következményeket. Míg egy jól képzett és tapasztalt munkavállalónak azonnal feltűnik egy biztonsági berendezés hiánya, a diák munkavállalókra ez nem feltétlenül igaz, ezért esetükben a munkaeszköz hiányossága gyakrabban vezet balesetekhez.

Nyáron, a szabadtéri munkahelyeken számolni kell az UV-sugárzás hatásaival is.

A részletes tájékoztatók a <https://mvff.munka.hu/> oldalon található.